

PROF. ING. JOZEF SLÁDEK, CSC. – DEVÄŤDESIATNIK

PROF. ING. JOZEF SLÁDEK, CSC. – NONAGENARIAN

Peter URBAN

Katedra biológie a ekológie, Fakulta prírodných vied UMB, Tajovského 40, 974 01 Banská Bystrica

Abstract

Prof. Ing. Jozef Sládek, Ph.D. is known as a significant representative of Slovak zoology (ornithology and mammaliology). He is also respected lecturer, illustrator and animal popularizer and nature conservationist. He was born on 25 March 1927 in Tesáre nad Žitavou (Zlaté Moravce district). Graduated from the University College of Agriculture and Forestry Engineering in Košice (1952). After graduation he entered the University College of Forestry and Wood Technology in Zvolen (now Technical University). Ph.D. study he acquired at the Agricultural University in Prague (1963), he was appointed as a Docent (Associate Professor) of forest zoology (1973) and as a Professor in Technical University in Zvolen (1992). At this university he has been

lecturing on forest zoology, special nature conservation and ecological bases of hunting. Scientific activities of Professor Sládek is mainly focused on food ecology of birds of prey, large carnivores, especially the brown bear and animal protection. He is an author of ten university textbooks (scriptum) and books, more than 50 original scientific research papers and many other papers. As a personality with wide range of knowledge and interests, Jozef Sládek has also proved successful in popularisation of zoology. Under the supervision of Professor Sládek more than 70 diploma thesis and Ph.D. dissertations were created. All who know him, appreciate his friendly character, conscientiousness, veraciousness and modesty.

„Jožka byl pro mne od roku 1951, kdy jsme se poprvé potkali, nejen zárukou vysoké kvalifikace, ale vždy také symbolem rozvážnosti, důslednosti a odpovědnosti. Nejen vědecké, ale i lidské.“

Karel HUDEC¹

¹ Doc. RNDr. Karel Hudec, DrSc. (* 18. 11. 1927), český přírodovědec, popředný zoológ a ekolog (špecializujúci sa na ekologickú ornitológiu), vedecký pracovník (Laboratoř, od r. 1954 Ústav pro výzkum obratlovců, neskôr Ústav systematické a ekologické biologie, v súčasnosti Ústav biologie obratlovců ČSAV v Brně), vynikajúci učiteľ (Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity v Brně, Ornitologická laboratoř při Katedře zoologie na Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého v Olomouci – prvý vedúci, v súčasnosti Katedra zoologie a ornitologická laboratoř), ochranca prírody (pôsobí v brnenskej Nadácii Veronica),

Budem sa opakovať, ale je naozaj veľkým šťastím, pokiaľ človek stretne v živote výborného učiteľa, ktorý ho nielen hodne naučí, ale aj inšpiruje. Oveľa väčším šťastím však je, pokiaľ sa s ním môže stretávať, učiť a inšpirovať sa, konzultovať, prijímať dobre a úprimne mienené rady, námety, kritické poznámky, či pochvalu aj dlho po tom, ako opustí brány Alma mater, na ktorej sa preťali priesečníky ich osudov. Pre mnoho študentov obľúbenej lesnickej zoológie bolo takýmto obrovským šťastím stretnutie a spolupráca s profesorom Ing. Jozefom Sládekom, CSc. Popredným slovenským zoológom (ornitológom a mammaliológom), vynikajúcim a obľúbeným učiteľom, skvelým ilustrátorom a popularizátorom živočíchov, ochrancom prírody, vzácnym, skromným, rozvážnym, svedomitým a láskavým človekom. Až sa nechce veriť, že neúprosný čas naozaj letí a pán profesor Sládek, tak ako ho poznáme, stále aktívny, oslávil deväťdesiatku.

Narodil sa 25. marca 1927 v Tesároch nad Žitavou (dnešné Tesárske Mlyňany). Po skončení Ľudovej školy pokračoval v štúdiu na gymnáziu v Malackách a v Zlatých Moravciach. Záujem o kreslenie ho po ukončení gymnázia priviedol na Slovenskú vysokú školu technickú (SVŠT) v Bratislave, pretože na Slovensku v tom čase ešte nebola špeciálna vysoká škola umeleckého smeru, kde sa prihlásil na odbor kreslenia a maľovania. V roku 1945 zložil u prof. Jána Mudrocha² predpísanú talentovú skúšku, ale pre nedostatok miesta ho na štúdium neprijali a tak v rokoch 1945 – 1947 pracoval ako úradník na Daňovom úrade v Zlatých Moravciach. Pretože mal aj naďalej záujem o štúdium výtvarného umenia, opäť sa prihlásil na štúdium výtvarného umenia na SVŠT, no z rovnakých dôvodov neuspel. Odporučili mu však štúdium architektúry a staviteľstva, na ktoré sa vyžadovala rovnaká talentová skúška. V akademickom roku 1947 – 1948 preto absolvoval dva semestre štúdia na odbore architektúry a pozemného staviteľstva na SVŠT v Bratislave. Počas neho ešte vzrástol jeho záujem o prírodu. Určite za to môžu aj kontakty s RNDr. Ivanom Zmorayom³, ktorý v tom čase pôsobil ako asistent na Prírodovedeckej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave a zároveň bol odborným redaktorom časopisu Príroda. V ňom Jozef Sládek publikoval svoje

laureát Ceny ministra životného prostredia ČR za významný prínos k českej ornitológii a Ceny Josefa Vavrouška za významnú prácu v oblasti ekológie a životného prostredia, vzácny človek, dlhoročný kolega a priateľ prof. Sládeka.

² Prof. Ján Mudroch (1909 – 1968), slovenský maliar (spoluzakladateľ Skupiny 29. augusta) a učiteľ, prvý rektor Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave, národný umelec.

³ Doc. RNDr. Ivan Zmoray, DrSc. (1919 – 1982), slovenský prírodovedec, zoológ, helmintológ, ekológ, vysokoškolský učiteľ (Prírodovedecká fakulta Slovenskej univerzity v Bratislave, Ústav zoológie Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva v Košiciach, Prírodovedecká fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach), vedecký pracovník (Helmintologický ústav SAV v Košiciach), ochrana a popularizátor prírody.

prvé príspevky z ornitologických pozorovaní v okolí Zlatých Moraviec⁴. Preto ukončil štúdium na bratislavskej SVŠT v a prestúpil do Košíc na Lesnícku fakultu Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva (VŠPLI), kam prešiel aj Zmoray⁵. Už v prvom ročníku bol prijatý za demonštrátora, pri čom mohol okrem odborného rastu uplatniť aj svoj výtvarný talent a zhotovil napríklad kvalitné veľkoplošné tabule živočíchov, využívané pri výučbe. O rok neskôr prišiel na školu ďalší zoologicky a výtvarne orientovaný študent, Aristíd Mošanský⁶, čím sa začalo jeho celoživotné priateľstvo so Sládekom. Obaja sa už ako študenti zúčastnili pamätného zjazdu československých zoológov v Opave v roku 1951. Aj po nedobrovoľnom odchode Dr. Zmoraya z VŠPLI sa v Košiciach vytvorila výrazná „zmorayovská škola“ slovenských zoológov (Ján Mituch⁷, Ján Sedlár⁸, Jozef Sládek, Aristíd Mošanský, Pavel Hell⁹, Branislav Soviš¹⁰) (MATOUŠEK 1997). Sládek sa v tom čase začal viac orientovať na ochranu prírody a spolupracoval najmä s RNDr. Ing. Deziderom Magicom¹¹ pri inštalácii prvej prírodoochránárskej výstavy v Košiciach v roku 1952. Pod Magicovým vedením Jozef Sládek vypracoval a úspešne obhájil diplomovú prácu „Návrh na zriadenie ornitologickej rezervácie v Sennom“¹². Tá sa neskôr stala podkladom na zriadenie najvýznamnejšieho chráneného územia vtáctva na východoslovenskej ťahovej lokalite¹³.

⁴ Prvým bol príspevok o krakli belasej v parku v Zlatých Moravciach (SLÁDEK 1946).

⁵ V rokoch 1948 – 1952 pôsobil ako prednosta Ústavu zoológie VŠPLI v Košiciach (GUTTEKOVÁ 1982).

⁶ Ing. Aristíd Mošanský, CSc. (1928 – 2000), slovenský prírodovedec, zoológ (ornitológ, mammaliológ), múzejný pracovník (Východoslovenské múzeum v Košiciach), ilustrátor a propagátor prírody.

⁷ Ing. Ján Mituch, CSc. (1925), slovenský prírodovedec, zoológ, helmintológ, výskumný pracovník (Helmintologický, v súčasnosti Parazitologický ústav SAV v Košiciach).

⁸ Doc. Ing. Ján Sedlár, CSc. (1929), slovenský prírodovedec, zoológ (ichtyológ), vysokoškolský učiteľ (Zootechnická, neskôr Agronomická fakulta Vysokej školy poľnohospodárskej, v súčasnosti Fakulta agrobiológie a potravinových zdrojov Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre).

⁹ Doc. Ing. Pavel Mikuláš Hell, CSc., hosť prof. (1930 – 2009), slovenský prírodovedec, zoológ (mammaliológ, ornitológ), venujúci sa najmä biológii a ekológii poľovnej zveri, výskumný pracovník (Výskumný ústav lesného hospodárstva, neskôr Lesnícky výskumný ústav vo Zvolene; Výskumný ústav živočíšnej výroby v Nitre; Stredoeurópsky inštitút ekológie zveri Nitra, Viedeň, Brno), vysokoškolský učiteľ (Zootechnická fakulta, neskôr Agronomická fakulta Vysokej školy poľnohospodárskej, v súčasnosti Fakulta agrobiológie a potravinových zdrojov Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre; Lesnícka fakulta Vysokej školy lesníckej a drevárskej, v súčasnosti Technickej univerzity vo Zvolene).

¹⁰ Ing. Branislav Soviš (1930 – 2016), slovenský prírodovedec, zoológ (ornitológ, mammaliológ), venujúci sa najmä biológii a ekológii poľovnej zveri, vysokoškolský učiteľ (Zootechnická fakulta, neskôr Agronomická fakulta Vysokej školy poľnohospodárskej, v súčasnosti Fakulta agrobiológie a potravinových zdrojov Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre).

¹¹ RNDr. Ing. Dezider Magic (1920 – 2005), slovenský prírodovedec, botanik, lesník (Lesoprojekt Zvolen), vysokoškolský učiteľ (Botanický ústav Slovenskej univerzity v Bratislave, Vysoká škola poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva v Košiciach, Lesnícka fakulta Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene), vedecký pracovník (Botanický ústav SAV v Bratislave), ochrana a popularizátor prírody.

¹² Okrem iného v nej navrhol, aby sa čo najdlhšie zabezpečilo zadržiavanie vody na lúkach, nevykášala a nevypásala sa tráva na okrajoch a nevysekávali stromy a kry. Za najdôležitejšie považoval zákaz poľovania na vtáky na území rezervácie.

¹³ V roku 1955 vyhlásilo Povereníctvo kultúry v Bratislave po dohode s Povereníctvom pôdohospodárstva štátnu prírodnú rezerváciu Senné, za účelom ochrany vodného vtáctva v inundačnom území tzv. Senianskej depresie, ležiacom na významnej ťahovej ceste vtáctva, ktoré slúži na odpočinkovú zastávku počas jeho ťahu. V

Po skončení štúdia v roku 1952 dostal Ing. Jozef Sládek umiestnenku na Ústav zoológie Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene¹⁴, kde nastúpil 1. augusta 1952. Tomuto pracovisku (ktoré medzičasom prechádzalo rôznymi organizačnými zmenami)¹⁵ i mestu už ostal verný. Vedenie ústavu, na ktorý neprešli vyučujúci z Košíc, prebral Ing. Ján Madlen¹⁶, ktorý však v tom čase pripravoval zriadenie Lesníckeho a drevárskeho múzea na Zvolenskom zámku. Preto sa Ing. Sládek ako asistent bez interného vedenia musel spočiatku venovať najmä materiálnemu dobudovaniu pracoviska, na ktorom bol vyše 20 rokov (až do r. 1974) tajomníkom. Po príchode na fakultu viedol cvičenia z lesníckej zoológie a od roku 1958 tento predmet aj prednášal. Poňal ho pragmaticky ako aplikovanú zoológiu stavovcov, do ktorej zahrnul všetky časti zoologických vied, ktoré sú potrebné alebo využiteľné pre racionálne obhospodarovanie lesa (SLÁDEK 1994a), ako aj biologicko-ekologické profilovanie lesníckeho vysokoškolského štúdia (KROPIL 1998). Okrem tradičných okruhov všeobecnej zoológie stavovcov, zaradil do nej aj kapitoly o ekológii, zoogeografii a etológii živočíchov. Ako prvý na Slovensku zostavil skriptá pre cvičenia z lesníckej zoológie (SLÁDEK 1967), doplnené množstvom vlastných kvalitných názorných ilustrácií. Tie mali s menšími doplnkami až šesť vydaní a v roku 1994 sa ich jadro pretransformovalo do príručky „Ryby, vtáky, cicavce, zver“ (SLÁDEK 1994b), ktorá vyšla už v piatich vydaniach. Neskôr vypracoval skriptá prednášok (SLÁDEK 1976), ktoré tiež vyšli v ôsmich vydaniach (od 5. vydania so spoluautorom Rudolfom Kropilom), resp. dotlačiach a je jedným z autorov učebnice z predmetu „Biológia poľovnej zveri“ (KROPIL et al. 2012).

roku 1958 bol vypracovaný plán odvodnenia Východoslovenskej nížiny, čo ohrozilo rezerváciu. Preto bola navrhnutá výstavba rybníka a jarné i jesenné zaplavovanie okolitých lúk pre sťahovavé vtáctvo. V rokoch 1967 – 1970 bol vybudovaný rybník na rozlohe 213,31 ha, ktorému ostal názov Senné a dva chovné rybníky, ku ktorým v druhej etape pribudli ďalšie chovné rybníky. Úpravu vyhlásy senianskej rezervácie vydalo Ministerstvo kultúry SSR v roku 1974. Vyhlásená štátna prírodná rezervácia však nechránila pôvodné inundačné územie, ale umelé rybníky (DANKO 2008). Od 1. januára 1995 je územie národnou prírodnou rezerváciou Senianske rybníky na ploche 213,31 s ochranným pásmom 211,28 ha. Predmetom ochrany sú vzácne vodné biocenózy a vodné vtáctvo a významná migračná trasa vodného a pobrežného vtáctva s oddychovou lokalitou. V roku 1993 bolo Senné zapísané do zoznamu medzinárodne významných mokradí (tzv. ramsarských lokalít). V roku 2000 boli Senianske rybníky zaradené medzi Významné vtáčie územia (Important Bird Areas, IBAs). V roku 2009 bolo vyhlásené chránené vtáčie územie Senianske rybníky, na rozlohe 2 668,47 ha, ktorého súčasťou je aj rovnomenná NPR.

¹⁴ Reorganizáciou vysokého školstva na Slovensku bola v roku 1952 Uznesením Vlády ČSR č. 30 z 8. júla 1952 zrušená Vysoká škola poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva v Košiciach a jej nástupcami sa stali Vysoká škola poľnohospodárske v Nitre a Vysoká škola lesnícka a drevárska vo Zvolene.

¹⁵ Roku 1953 sa Ústav zoológie zlúčil s Ústavom ochrany lesov, čím vznikla katedra zoológie a ochrany lesov, ktorá sa niekoľkokrát organizačne menila. V súčasnosti je to katedra aplikovanej zoológie a ochrany zveri.

¹⁶ Doc. Ing. Ján Madlen, DrSc. (1918 – 1981), zoológ (mammaliológ), vedecký pracovník (Výskumné ústavy lesnícke v Banskej Štiavnici), učiteľ (Vyššia lesnícka škola v Banskej Štiavnici, Zoologický ústav Lesníckej fakulty Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene, Pedagogický inštitút, od r. 1964 Pedagogická fakulta v Banskej Bystrici – pôsobil na katedre prírodopisu, resp. biológie, ktorá prechádzala rôznymi organizačnými zmenami), múzejný pracovník (Lesnícke, drevárske a poľovnícke múzeum vo Zvolene, resp. v Antole, v súčasnosti Sv. Anton).

V roku 1963 obhájil kandidátsku dizertačnú prácu „Potravná ekológia niektorých druhov dravých vtákov na Slovensku“¹⁷. V nej zhrnul výsledky rozborov žalúdkov našich štyroch najpočetnejších druhov dravých vtákov (myšiak lesný, myšiak severský, jastrab lesný a orol krikľavý). Šlo o časť rozsiahleho materiálu rozborov takmer 1 300 žalúdkov a hrvoľov dravcov a sov, ktoré získaval v zoologickom preparatóriu v Žiari nad Hronom, kam jazdil raz mesačne. Práve tam ho ďalší nevyužitý materiál priviedol k výskumu veľkých šeliem (najmä mačky divej a medveďa), ktorému sa venoval celé tri desaťročia. Zorganizoval ich tímový komplexný výskum. Spolu s Ing. Aristídom Mošanským, RNDr. Jozefom Palášthym¹⁸ a doc. Pavlom Hellom zhromaždili najbohatší dokladový materiál slúžiaci pre výskum morfológie a kraniológie mačky divej. V roku 1971 obhájil Ing. Sládek habilitačnú prácu „Príspevok k potravné ekológii mačky divej v prírodných podmienkach Západných Karpát“¹⁹ a v roku 1973 bol menovaný za docenta lesníckej zoológie. Výsledky tímového výskumu šeliem zhrnuli s doc. Hellom v publikácii „Trofejové šelmy Slovenska“ (HELL & SLÁDEK 1974), v ktorej doc. Sládek spracoval medveďa a mačku divú a doc. Hell vlka a rysa.

Vzhľadom na priority rokov budovania socializmu mal, bohužiaľ, pán docent Sládek ako nestraníka a politicky neangažovaný človek, vyznávajúci iné zásady a hodnoty, ako tie, ktoré boli potrebné, verejnú inauguračnú prednášku až po páde režimu. Predniesol ju v roku 1991 na tému „Aplikovaná zoológia v systéme lesníckeho vysokoškolského štúdia“²⁰. Na základe inauguračného konania bol v roku 1992 menovaný za profesora pre odbor Lesnícka zoológia.

Ešte predtým, vzhľadom na nelogické skracovanie vysokoškolského štúdia lesníctva na štyri roky (osem semestrov) a zavádzanie ďalších predmetov do výučby, došlo tiež k spojeniu lesníckej zoológie s entomológiou do jedného predmetu a k (ospravedlňujem sa za výraz, ale ako jeden zo študentov, ktorý bol takto „postihnutý“ zúžením zoológie na úkor iných predmetov, ho musím použiť) „barbarskému“ skráteniu ich hodinovej dotácie. Kvôli tomu (pretože lesnícka zoológia nestačila doc. Sládekovi na naplnenie úväzku) prevzal aj prednášanie fakultatívneho predmetu Ochrana prírody. Napriek tomu, že sa aktívne venoval ochrane fauny, musel si naštudovať celú, široko zameranú problematiku ochrany prírody, čomu sa venoval s komplexným záberom a precíznosťou jemu vlastnou. Vypracoval aj

¹⁷ Po absolvovaní externej aspirantúry u prof. RNDr. Ing. Antonína Pfeffera, DrSc. na Lesníckej fakulte VŠZ v Prahe (v rokoch 1957 – 1961) ju obhájil na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave 31. januára 1963.

¹⁸ RNDr. Jozef Palášthy, CSc. (1929 – 2014), slovenský prírodovedec, zoológ (ornitológ, mammaliológ), vysokoškolský učiteľ (Slovenská univerzita v Prešove), múzejný pracovník (Krajské múzeum v Prešove, medzitým rôzne premenované, kde bol v rokoch 1972 – 1989 riaditeľom).

¹⁹ Obhajoba sa konala dňa 14. októbra 1971 na Lesníckej fakulte VŠLD vo Zvolene.

²⁰ Menovacie konanie sa uskutočnilo na zasadnutí vedeckej rady Lesníckej fakulty Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene dňa 3. októbra 1991.

samostatnú obsahovú náplň predmetu „Špeciálna ochrana prírody“, pre ktorý (na veľké šťastie nielen pre študentov, ale aj dobrovoľných a najmä profesionálnych ochrancov prírody), pripravil v spolupráci s doc. Margitou Jančovou aj skriptá (SLÁDEK & JANČOVÁ 1987). Tie boli vysoko hodnotené v odborných kruhoch v celoštátnom meradle, odporúčané na knižné vydanie (napr. ČEŘOVSKÝ 1987; MATOUŠEK 1997) a využívané aj zamestnancami štátnej ochrany prírody.

Publikačná činnosť prof. Sládeka je nezvyčajne bohatá. Je autorom a spoluautorom desiatky kníh a učebníc, viacerých vysokoškolských skript, vyše 50 pôvodných vedeckých prác a takmer troch stoviek odborných prác, referátov, recenzií, bibliografických prác, správ, ako aj množstva popularizačných článkov. Pozoruhodné sú aj jeho odbornopopulárne publikácie. Na tomto mieste mi nedá nespomenúť vynikajúcu (a dovoľm si tvrdiť, že v slovenských podmienkach doteraz neprekonanú odbornopopulárnu publikáciu, ktorú pripravil v spolupráci s priateľom Aristídom Mošanským „Cicavce okolo nás“ (SLÁDEK & MOŠANSKÝ 1985), či publikáciu „Aby prežili rok 2000“, ktorú editoval a bol jej hlavným autorom (SLÁDEK et. al. 1989).

Prof. Sládek viedol viac ako 70 diplomových a dizertačných prác (prítom vedeckých aspirantov a doktorandov mohol viesť až po roku 1989). Bol, resp. je členom viacerých poradných orgánov (napr. poradný zbor TANAPu, komisia pre ochranu lesov vedeckej rady Lesníckeho výskumného ústavu, poradný zbor pre ochranu fauny pri Slovenskej agentúre životného prostredia, resp. Štátnej ochrane prírody SR, poradný zbor Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene), komisií (napr. komisia pre poľovníctvo a rybárstvo Odboru živočíšnej výroby Čs. zemélskej akadémie), vedeckých rád (vedecká rada Lesníckej fakulty, vedecká rada Fakulty ekológie a environmentalistiky Technickej univerzity vo Zvolene, komisia pre obhajoby kandidátskych dizertačných prác vo vednom odbore Zoológia, stále komisie pre obhajoby doktorských dizertačných prác vo vedných odboroch Zoológia a Náuka o lesnom prostredí), členom redakčných rád časopisov a zborníkov (napr. Lynx, Ochrana fauny, Folia venatoria, Stredné Slovensko, Folia zoologica, Tichodroma). Bol a je aktívny vo výboroch viacerých vedeckých a záujmových spoločností (výbor Slovenskej zoologickej spoločnosti pri SAV, výbor Slovenskej ornitologickej spoločnosti), aktívne sa zúčastnil zakladania stredoslovenských pobočiek oboch týchto spoločností a pracoval tiež v Slovenskom zväze ochrancov prírody a krajiny.

Profesorovi Sládekovi udelili viaceré ceny a vyznamenania, napr. Pamätnú medailu Technickej univerzity vo Zvolene, Cenu Technickej univerzity za významné výsledky dosiahnuté v rozvoji vedeckého poznania v lesníctve, Čestné členstvo Slovenskej

ornitologickej spoločnosti, Zlatú Feriancovu pamätnú medailu Slovenskej ornitologickej spoločnosti, Rezortné vyznamenanie Zlatá medaila Ministerstva pôdohospodárstva SR pri príležitosti Dní sv. Huberta, Plaketu J. A. Komenského a Cenu ministra životného prostredia SR.

Veľkým životným vzorom bol pre profesora Sládeka prvý slovenský ekológ František Jozef Turček²¹, s ktorým mal mnoho spoločného. Nielen odbornú špecializáciu, ale najmä mimoriadnu pracovitosť, intelekt i vedecké zanievanie a preto, bohužiaľ, aj rôzne prekážky a krivdy. Tie im obom kládol do cesty neúprosný život a najmä doba (a jej funkcionári), v ktorej sa uvedené vlastnosti príliš nenosili. Práve naopak. O Turčekovi publikoval za jeho života i po jeho smrti desiatky príspevkov a neúnavne tak približoval a približuje nielen význam diela, ale aj pohnutý osud človeka, ktorý svojou obdivuhodnou prácou predišiel dobu (SLÁDEK 2015).

Profesor Sládek je významnou osobnosťou, uznávanou tak v radoch ochrany prírody, ako aj poľovníctva, čo je v súčasnej dobe vyostrovania sa vzájomných vzťahov medzi uvedenými aktivitami, skôr výnimka. Súvisí to aj s jeho kompetentným postojom a aktívnym vystupovaním na rôznych fórach, podložených vedeckou argumentáciou i pravdovravnosťou (URBAN 2012). „Je vzorom pre mladších spolupracovníkov a vedeckých nasledovníkov“ (MATOUŠEK 2012).

Okrem toho, že sa okolo neho, podobne ako aj okolo jeho učiteľa, doc. Zmoraya, vytvorila silná, tzv. „sládekovská“ zoologická škola, jeho študentov, diplomantov, aspirantov, doktorandov, bol to práve on, kto priviedol mnohých študentov aj do radov profesionálnej ochrany prírody. Jeho žiaci však úspešne pôsobia v rôznych sférach odborného, ale aj spoločenského života. Mnohí z nich dodnes využívajú rady tohto vzácneho a múdreho človeka.

Tiež v ich mene Ti, milý jubilant, aj touto formou veľmi pekne za všetko ďakujem a úprimne želim najmä veľa zdravia a šťastia.

Ad multos annos, pán profesor. Všetko najlepšie, milý Jozef.

„Ak sa zaoberáme len problémami ochrany živočíchov, neznamená to, že ich posudzujeme izolovane. Naopak, všade zdôrazňujeme vzájomnú súvislosť živočíšstva

²¹ František Jozef Turček, CSc. (1915 – 1977), prvý slovenský ekológ, iniciátor komplexného biocenologického výskumu celých regiónov (Poľana, Žitný ostrov), zoológ (mammaliológ, ornitológ), lesník, výskumný pracovník (Ústav biológie lesa, neskôr Výskumný ústav lesného hospodárstva v Banskej Štiavnici, Liptovskom Hrádku a vo Zvolene; Ústav biológie krajiny, neskôr Ústav experimentálnej biológie a ekológie SAV v Banskej Štiavnici).

s ostatným organickým i neorganickým svetom a nevyhnutnosť komplexného riešenia otázok ochrany prírody. “

Jozef SLÁDEK: Úvod (Aby prežili rok 2000)

Literatúra

ČEŘOVSKÝ J. 1987: Recenzia: Sládek, J., Jančová, M.: Špeciálna ochrana prírody. Památky a příroda 12(8): 382.

DANKO Š. 2008: Vtáctvo „Senného“ v minulosti a dnes. Slovenská ornitologická spoločnosť / BirdLife Slovensko, Bratislava, 135 pp. + 16 pp. farebná obrazová príloha.

GUTTEKOVÁ A. 1982: Docent RNDr. Ivan Zmoray, DrSc., 25.10. 1919 – 21.7. 1982. Biológia 37(10): 1 031-1 033.

HELL P. & SLÁDEK J. 1974: Trofejové šelmy Slovenska. Príroda, Bratislava, 254 pp.

KROPIL R. 1998: Prof. Ing. Jozef Sládek, CSc. – významný slovenský zoológ a vysokoškolský pedagóg. Pp.: 7-30. In: KROPIL R. (ed.), Aktuálne problémy lesníckej zoológie a lesníckej entomológie. Zborník referátov z vedeckej konferencie k 70. narodeninám prof. Ing. Jozefa Sládeka, CSc. a doc. Ing. Elemíra Gogolu, CSc. Vydavateľstvo Technickej univerzity vo Zvolene, Zvolen, 209 pp.

KROPIL R., SLÁDEK J., GARAJ P. & HELL P. 2012: Biológia poľovnej zveri (Srstnatá zver). Vysokoškolská učebnica. Vydavateľstvo Technickej univerzity vo Zvolene, Zvolen, 220 pp.

MATOUŠEK B. 1997: Prof. Ing. Jozef Sládek, CSc., sedemdesiatročný. Tichodroma 10: 199-234.

MATOUŠEK B. 2012: Prof. Ing. Jozef Sládek, CSc. osemdesiatpäťročný. Bulletin Slovenskej zoologickej spoločnosti 5: 10-23.

SLÁDEK J. 1946: Krakľa belasá (*Coracias garrulus* L.) v Zlatomoraveckom parku. Príroda, Bratislava 1(9-10): 169.

SLÁDEK J. 1967: Cvičenia z lesníckej zoológie. Stavovce – Vertebrata. Vysokoškolské skriptá. 1. vydanie. Slovenské vydavateľstvo pôdohospodárskej literatúry, Bratislava, 150 pp.

SLÁDEK J. 1976: Lesnícka zoológia. (Ornitológia a teriológia). Vysokoškolské skriptá. Vysoká škola lesnícka a drevárska, Zvolen, 223 pp.

SLÁDEK J., DANKO Š., DAROLA J., HELL P., MOŠANSKÝ A., RANDUŠKA P., SALAJ J., ŠTOLLMANN A. & VOSKÁR J. 1989: Aby prežili rok 2000. Vydavateľstvo Osveta, Martin, 168 pp.

SLÁDEK J. 1994a: Lesnícka zoológia. Vysokoškolské skriptá. Vydavateľstvo Technickej univerzity vo Zvolene, Zvolen, 94 pp.

SLÁDEK J. 1994b: Ryby, vtáky, cicavce, zver. Vysokoškolské skriptá. 1. vydanie. Technická univerzita, Zvolen, 154 pp.

SLÁDEK J. 2015: Zabúdame na Františka J. Turčeka?! Tichodroma 27: 107-111.

SLÁDEK J. & JANČOVÁ G. 1987: Špeciálna ochrana prírody. Vysokoškolské skriptá. Vysoká škola lesnícka a drevárska, Zvolen, 244 pp.

SLÁDEK J. & MOŠANSKÝ A. 1985: Cicavce okolo nás. Vydavateľstvo Osveta, Martin, 256 pp.

URBAN P. 2012: Štyrom významným osobnostiam (nielen) slovenskej zoológie k jubileu. Pp.: 12-13. In: KUBOVČÍK V. & STAŠIOV S. (eds.), Zborník príspevkov z vedeckého kongresu „Zoológia 2012“, 18. Feriencove dni. Slovenská zoologická spoločnosť pri SAV, Zvolen; Technická univerzita vo Zvolene, Zvolen, 188 pp.